

POSUDEK **vedoucí diplomové práce**

Jméno diplomantky: Vanda Zaklajová
Téma práce: **Kognitivní zkreslení v právním myšlení**
Datum odevzdání práce: 15. září 2023

1. Aktuálnost (novost) tématu

Problematika kognitivních zkreslení není v tuzemské právní vědě šířeji zmapována, a také z toho důvodu lze práci diplomantky označit za novátorskou.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Vzhledem k nedostatečnému zpracování dané problematiky v tuzemské literatuře musela diplomantka pracovat primárně se zahraničními zdroji, což u tohoto typu kvalifikačních prací nebývá obvyklé. Navíc zvolené téma je interdisciplinární, a tedy autorka musela vycházet nejenom ze svých znalostí práva, ale též proniknout do oblasti kognitivních a behaviorálních věd. Oba tyto faktory již samy o sobě kladou nemalé nároky na zpracovatele dané problematiky.

Diplomantka nejčastěji využívá analyticko-deskriptivní metodu. Nechybí ani komparativní metoda. Místo se objevují i cenné, normativně laděné, úvahy *de lege ferenda*.

3. Formální a systematické členění práce

Práce sestává z úvodu, sedmi meritorních kapitol, jež jsou dále vnitřně strukturovány, a závěru. Vše je doplněno o seznam zkratk, seznam použitých zdrojů, abstrakt a klíčová slova (obojí v češtině i v angličtině). Toto členění je zcela vyhovující.

4. Vyjádření k práci

Diplomantka poutavě a precizně analyzuje poměrně neotřelé téma heuristik a z nich pramenících kognitivních zkreslení v právním myšlení. Na četných příkladech zejména z anglosaského práva ukazuje, že heuristiky (nejenom) v aplikační právní praxi jsou realitou a jsou s to v mnohém ovlivnit výstup rozhodovacích procesů. Nejde o nic překvapivého, neboť právníci mají k dispozici tytéž kognitivní nástroje jako ostatní lidské bytosti, což v důsledku vede k tomu, že právní myšlení nepředstavuje jen čistě racionální a objektivní způsob usuzování. Na druhou stranu diplomantka si správně všímá, že tato zkreslení lze minimalizovat buď uvážlivější normotvorbou, anebo i *ex post facto* přijetím vhodných poznávacích strategií v aplikačních procesech (s. 101). Již samotná práce diplomantky přitom představuje jistý prostředek, jak snížit externalitu heuristik v právu. Informovanost totiž patří k hlavním klíčům, jak toho docílit.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce:

Ambicí autorky bylo přiblížit vybrané heuristiky, ukázat jejich možný vliv na právo (v aplikační i normativní rovině) a také naznačit, jak by bylo možné minimalizovat jejich případné negativní dopady. Takto stanovené cíle se autorce podařilo naplnit.

Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství:

Práce byla vytvořena samostatně, nevykazuje žádné náznaky plagiátorství. Autorka velmi korektně a precizně pracuje se zdroji.

Logická stavba práce:

Práce má logickou výstavbu. Po obecnějším uvedení do problému následuje detailní rozbor vybraných heuristik a z nich pramenících zkrácení, jež jsou poté ilustrovány na řadě příkladů. Nechybí i různá doporučení, zejména v závěrečných částech, jak snižovat negativní účinky heuristik v oblasti práva.

Práce se zdroji:

Práce se zdroji je nadprůměrná. Nutno znovu zdůraznit, že v práci převládají cizojazyčné zdroje.

Hloubka provedené analýzy:

I ve vztahu k hloubce vedených úvah nelze autorce nic vytknout. Závěry jsou podpořeny řadou studií, na které autorka odkazuje.

Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Rovněž po formální stránce je předmětná práce kvalitní. Vhodně zvolené ilustrace a grafy výstižně dokreslují rozebíranou problematiku.

Jazyková a stylistická úroveň:

Jazyková a stylistická úroveň je velmi dobrá. Autorka má dar psaní čtivým, živým a bohatým jazykem s naprostým minimem chyb.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Na kolik lze předejít chybám, které způsobují heuristiky? Stačí k tomu toliko celkové zvýšení informovanosti u relevantních aktérů? Máme v aplikační právní praxi (zejména v civilním sporném řízení) možnost přijmout nějaká protipatření (s. 101)? Pokud ano, co byste konkrétně navrhovala zavést/ změnit.

Doporučení/ nedoporučení práce k obhajobě:

Práci **doporučuji** k obhajobě.

Navržený klasifikační stupeň:

výborně

V Praze dne 15. října 2023

JUDr. Katarzyna Žák Krzyžanková, Ph.D.
vedoucí diplomové práce